

## Zsivity Tímea

# Koszovói szkander a pénzforgalomban

A Koszovói Központi Bank január 17-i bejelentése,<sup>1</sup> amely szerint február 1-jétől a készpénzes és a fizetési tranzakciók egyetlen pénzneme az euró lesz, felborzolta a szerb közvéleményt. A döntést Koszovó alkotmányának 11. §-ára hivatkozva hozták meg,<sup>2</sup> amely előírja, hogy egységes valutát kell alkalmazni.

A Koszovói Központi Bank (KKB) rendelete kimondja, hogy az euró-bankjegyek és -érmék, valamint más valuták importja és exportja Koszovóba kizárólag a KKB-n keresztül történhet. Eddig a dinár a Szerb Nemzeti Bankon keresztül a „Henderson” pénzszállító cég által került a leposaviçi – észak-koszovói, szerb többségű település – páncélterembe.

„A valutaváltás csak a KKB által engedélyezett szolgáltatókon keresztül végezhető” – olvasható az utasításban.<sup>3</sup> A dinár továbbra is bankszámlán tartható vagy euróra váltható, viszont februártól Koszovó területén fizetőeszközként már nem lesz használható. Emiatt az Észak-Koszovó területén működő NLB bank ügyfelei múlt év decemberében értesítést kaptak arról, hogy a számlájukon lévő pénzösszegeket a szerbiai Raškán található pénzintézetbe utalják át. Azok, akik a Pristina melletti Gračanicában lévő bankban rendelkeztek folyószámlával, értesítést kaptak, hogy 2024. január 31-től számlájuk Kuršumlijába kerül, a szolgáltatási szerződések, számla- és fizetési kártyaszámok változatlanok maradnak.

A szerb valuta betiltását többek között azzal indokolták,<sup>4</sup> hogy így kívánják csökkenteni a pénzhamisítás, az adócsalás és az illegális tranzakciók okozta negatív következményeket. Becslések szerint a szerb dinár Koszovó területén való használata több millió dolláros kárt okozott a költségvetésben, mivel a szerb valután keresztül történő értékesítést nem jelentik be a koszovói adóhatóságnak.<sup>5</sup> Példaként felhozták az észak-koszovói, szerbek lakta településeket, ahol az 1998–1999-es koszovói háború és Koszovó 2008-as egyoldalúan kikiáltott függetlensége után is a dinár maradt a fő fizetőeszköz. A Koszovó

<sup>1</sup> CVETKOVIĆ–AHMETI 2024a.

<sup>2</sup> Ustav Republike Kosova 2008.

<sup>3</sup> CVETKOVIĆ–AHMETI 2024a.

<sup>4</sup> CVETKOVIĆ–AHMETI 2024b.

<sup>5</sup> Kosovo Loses Millions of Euros from the Use of the Serbian Dinar 2024.

északi részén élő nagyszámú polgár sorsa a szerb valutától függ, ugyanis a fizetések és a nyugdíjakat, a szociális jellegű juttatásokat dinárban kapják. A szerb valutát a térségben széles körben használják élelmiszerboltokban, kávézókban, ruhaboltokban, gyógyszertárakban és más kereskedelmi egységekben. Az árakat dinárban tüntetik fel, ahogyan a nyugtán is. Itt szükséges megemlíteni, hogy a szerb vállalkozásokon túl az északon működő albán cégek-nél is van lehetőség szerb valutával való fizetésre.<sup>6</sup> Egy ilyen döntés végrehajtásához több időre van szükség. Ez a döntés félreérthetetlen jele a koszovói türelmetlenségnek a szerb hajthatatlansággal szemben, miközben a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd stagnál. Albin Kurti koszovói miniszterelnök közben már a következő évi választásokra is készül, ami csak tovább fokozza az EU és az USA félelmeit, hogy a Nyugat-Balkánon ismét erőteljes konfliktusokra lehet majd számítani.

Az EU, az USA és a Kvinta-országok képviselői is arra kérték a koszovói hatóságokat, hogy halasszák el a szerb dinár Koszovó területén történő használatát tiltó határozat végrehajtását. Peter Stano, az EU kül- és biztonságpolitikáért felelős szóvivője kijelentette, hogy a szabályozás aggodalmakat vet fel azzal kapcsolatban, hogy milyen hatással lesz a szerb többségű közösségre, különös tekintettel az iskolákra és a kórházakra, amelyekre jelenleg semmilyen alternatív eljárás nem tűnik életképesnek.<sup>7</sup>

Január 26-án a Kvinta-országok képviselői találkoztak Koszovó miniszterelnökével, Albin Kurtival, hogy megvitassák a dinár használatának Koszovó területén való beszüntetését. Kurti arra kérte a Kvinta nagyköveteit, hogy tartsák tiszteltben a KKB mint független intézmény döntését.<sup>8</sup>

Az ügy kapcsán megszólalt Christopher Hill, az Egyesült Államok szerbiai nagykövete. Kijelentette, hogy a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd ezen szakaszában kerülni kell az ilyen egyoldalú cselekedeteket.<sup>9</sup> Véleménye szerint a legfontosabb a szerb önkormányzatok közösségének létrehozása és az, hogy Koszovó csatlakozhasson a nemzetközi intézményekhez. „Kerülnünk kell azokat a témákat, amelyek nem a közös érdekeket szolgálják” – mondta.<sup>10</sup>

Közben Jeffrey Hovenier, az USA pristinai nagykövete a Koszovói Központi Bank kormányzójával, Ahmet Ismailjivel folytatott megbeszélésen

---

<sup>6</sup> In Kosovo, the Serbian Dinar is Freely Traded 2023.

<sup>7</sup> EU traži odlaganje zabrane dinara na Kosovu kako bi se rešenje našlo u okviru dijaloga 2024.

<sup>8</sup> Beta 2024.

<sup>9</sup> Kosovo Online 2024.

<sup>10</sup> Kosovo Online 2024.

megismételte az Egyesült Államok felszólítását,<sup>11</sup> hogy halasszák el a rendelet végrehajtását, és hagyjanak elegendő időt a hatékonyabb átálláshoz.

A német kormány is felszólította Koszovót, hogy halassza el az euró bevezetését az északi területeken mindaddig, amíg nem születik fenntartható megoldás.<sup>12</sup> Christiane Hoffmann, a szövetségi kormány szóvivőjének helyettese kiemelte, hogy egy ilyen döntéssel kapcsolatosan átlátható és alapos előkészületekre van szükség, valamint mindent átfogó tájékoztatásra.<sup>13</sup> Rámutatott, hogy ebbe a folyamatba az európai és nemzetközi partnereket is időben be kell kapcsolni. Továbbá Koszovó mellett Szerbiát is arra szólította fel, hogy tegyen további lépéseket a kapcsolatok rendezése érdekében.

„Itt a koszovói és szerbiai polgárok közös, békés jövője a tét. Mindkét ország szeretne csatlakozni az Európai Unióhoz, és a német kormánynak is érdeke, hogy ez megtörténjen” – húzta alá Hoffmann.<sup>14</sup>

2024. január 31.

### Felhasznált irodalom

- Beta (2024): Kurti ambasadorima Kvinte i EU reкао da je evro jedina valuta na Kosovu. *Danas*, 2024. január 26. Online: <https://danas.rs/vesti/politika/kurti-ambasadorima-kvinte-i-eu-rekao-da-je-evro-jedina-valuta-na-kosovu/>
- CVETKOVIĆ, Sandra – AHMETI, Nadije (2024a): Neizvesno sa računima, platama i penzijama nakon ukidanja dinara na Kosovu. *Radio Slobodna Evropa*, 2024. január 18. Online: <https://slobodnaevropa.org/a/kosovo-ukidanje-dinari-dolazak-evro-euro-novac-moneta-trasakcije/32782234.html>
- CVETKOVIĆ, Sandra – AHMETI, Nadije (2024b.): Banning The Dinar, Kosovo Tries To Sever Lifeline Between Serbs In North And Belgrade. *RadioFreeEurope/RadioLiberty*, 2024. január 24. Online: <https://rferl.org/a/kosovo-serbia-dinar-ban-sever-lifeline/32790027.html?fbclid=IwAR3-6P7N-n-nGc-QBErY8rBEazwcG4mIVQCrf-dlUtF3EuvmhshSLIx05U>
- EU traži odlaganje zabrane dinara na Kosovu kako bi se rešenje našlo u okviru dijaloga (2024). *Radio Slobodna Evropa*, 2024. január 29. Online: <https://slobodnaevropa.org/a/eu-kosovo-dinar/32796457.html>
- In Kosovo, the Serbian Dinar is Freely Traded (2023). *KOHA.net*, 2023. október 21. Online: <https://koha.net/en/arberi/396353/ne-kosove-lirshem-tregtohet-me-dinarin-e-serbise>
- Kosovo Loses Millions of Euros from the Use of the Serbian Dinar (2024). *KosovaPress*, 2024. január 11. Online: <https://kosovapress.com/eng/kosovo-loses-millions-of-euros-from-the-use-of-the-serbian-dinar-2>

---

<sup>11</sup> Kosovo Online 2024.

<sup>12</sup> SZMSZ 2024.

<sup>13</sup> SZMSZ 2024.

<sup>14</sup> SZMSZ 2024.

## Koszovói szkander a pénzforgalomban

- Kosovo Online (2024): Šta kaŹe ambasador Hil o ukidanju dinara na Kosovu? *Danas*, 2024. január 22. Online: <https://danas.rs/vesti/politika/sta-kaze-ambasador-hil-o-ukidanju-dinara-na-kosovu/>
- Kosovo Online (2024): Hovenijer guverneru Centralne banke Kosova: Odložiti primenu uredbe o platnom prometu. *Danas*, 2024. január 29. Online: <https://danas.rs/vesti/politika/hovenijer-platni-promet-na-kosovu/>
- SZMSZ (2024): Németország felszólította Koszovót, hogy halassza el az euró bevezetését észa-  
kon. *Szabad Magyar Szó*, 2024. január 27. Online: <https://szmsz.press/2024/01/27/nemet-oroszag-felszolitotta-koszovot-hogy-halassza-el-az-euro-bevezeteset-eszakon/>
- Ustav Republike Kosovo* (2008). Online: <https://kosovopolice.com/wp-content/uploads/2020/07/Ustav-Republike-Kosova.pdf>